

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันที่หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยมากขึ้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำให้ความสนใจและเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยเหล่านี้โดยมีนโยบายและเป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัยอันจะมุ่งสู่การเป็น มหาวิทยาลัยสีเขียว ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้มีมาตรการในการลดค่าใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภคลง โดยดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของมาตรการในการลดค่าใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภค ให้กับนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในการช่วยให้อุณหภูมิภายในมหาวิทยาลัยประหยัดพลังงานลงได้ ทั้งนี้ศูนย์การจัดการด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย (EESH) ได้ทำการประชาสัมพันธ์รณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2545 – จนถึงปัจจุบัน โดยมีการติดสติ๊กเกอร์รณรงค์การประหยัดพลังงาน การลงข่าวหนังสือพิมพ์ภายในมหาวิทยาลัย การกระจายเสียง การจัดป้ายประชาสัมพันธ์แสดงปริมาณการใช้ไฟฟ้า น้ำประปา น้ำมันแต่ละคณะในมหาวิทยาลัย การจัดฝึกอบรมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดและปลอดภัย การประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดระบบการบริหารจัดการขยะเพื่อให้เป็นระบบที่ยึดถือปฏิบัติเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วทั้งมหาวิทยาลัย การประเมินการรับรู้ระบบบริหารจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมรับรู้และการตอบสนองการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการต่อยอดการอนุรักษ์พลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและชัดเจนต่อไป

การประเมินการรับรู้ระบบบริหารจัดการด้านพลังงาน และสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ประกอบด้วยลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์โดยการวัดผลการประชาสัมพันธ์การประหยัดพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปริมาณการใช้ขยะ ปริมาณการใช้ไฟฟ้า ปริมาณการใช้น้ำ และ ปริมาณการใช้น้ำมัน
2. ในด้านทัศนคติ การประหยัดพลังงานและสิ่งแวดล้อม
3. ในด้านความรู้ เรื่องการประหยัดพลังงานและสิ่งแวดล้อม

4. ในด้านพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานและสิ่งแวดล้อม

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ พฤติกรรมการใช้พลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อม ของบุคลากรและนักศึกษาในปัจจุบัน ในด้านทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ ที่เหมาะสม สำหรับการจัดกิจกรรมการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของมหาวิทยาลัยในการมุ่งสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับมาตรการ ลดค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค ให้สอดคล้องกับทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมของนักศึกษาและบุคลากร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนการอนุรักษ์พลังงานอย่างต่อเนื่องและชัดเจน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทำวิจัยโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิดดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การรับรู้นโยบายระบบการบริหารจัดการด้านพลังงาน

ส่วนที่ 3 การรับรู้นโยบาย ระบบบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดการของเสียอันตราย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ทำการเก็บข้อมูลการใช้พลังงาน และวิเคราะห์ กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เพื่อทำการประเมิน และวิเคราะห์พฤติกรรมกรรับรู้การบริหารจัดการ การใช้พลังงาน โดยทำการสำรวจ จำนวน 8 คณะ และหน่วยงานต่าง ๆ

ภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 8 คณะ ได้แก่

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. คณะวิทยาศาสตร์
3. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
4. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. คณะศิลปศาสตร์

6. คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี
7. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
8. คณะพลังงานและวัสดุ

หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย

1. กองแผนงาน
  2. สำนักห้องสมุด
  3. สำนักคอมพิวเตอร์
  4. ส่วนทะเบียนและประเมินผล
  5. กองบริการการศึกษา
  6. ศูนย์วิทยบริการ มจร
  7. องค์การนักศึกษา
  8. โรงเรียนดรุณสิกขาลัย
  9. สำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
  10. ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง
2. การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรใน มจร. และประเมินการรับรู้โดยการจัดนิทรรศการฝึกอบรมให้กับบุคลากรและนักศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการทำงานแผนปฏิบัติงานให้กับทุกหน่วยงาน
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
1. เพื่อปรับปรุง คิดค้นรูปแบบและการพัฒนาแนวทางในการบริหารจัดการ การใช้พลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยเพื่อหาช่องทางหรือมาตรการ และเครื่องมือที่เหมาะสมในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
  2. เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารและการใช้พลังงานงานรวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม
  3. ได้รับทราบข้อมูลการรับรู้ระบบการบริหารจัดการการใช้พลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา และ บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ต่อการเป็นส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน
  4. เป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดีและกระตุ้นเตือนเพื่อเกิดการตอบสนองการเป็นส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

สร้างแบบสอบถาม 1 ชุดเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปลายปิดและแบบปลายเปิด ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรและนักศึกษาจำนวน 30 ชุด จากนั้นอีก 1 สัปดาห์ ได้ทำการ ทดสอบซ้ำ (Test – Retest) และ แก้ไข เพิ่มเติมแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนั้นออกทำการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม และ การจัดนิทรรศการ เป็นเครื่องมือในการทำ วิจัย และทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 3 คน โดยแบ่งพื้นที่ในการเก็บข้อมูลโดยการ จัดนิทรรศการประเภท Load Show 7 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (วิทยาเขตบางมด)

1. อาคารสำนักงานอธิการบดี
2. อาคารพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ 190 ปี
3. หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (วิทยาเขตบางมด)
4. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
5. สถาบันพัฒนาและฝึกอบรมโรงงานต้นแบบ (วิทยาเขตบางขุนเทียน)
6. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ (วิทยาเขตบางขุนเทียน)
7. หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (วิทยาเขตบางขุนเทียน)

1.7 รูปแบบงานวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1.8 นิยามศัพท์

- 1.8.1 การประเมินการรับรู้ หมายถึง การวัดความรู้ ความสนใจของนักศึกษาและบุคลากรที่มีต่อ นโยบาย ระบบบริหารจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม
- 1.8.2 ระบบบริหารจัดการ หมายถึง รูปแบบของการจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 1.8.3 นักศึกษา หมายถึง ประชากรชายและหญิงที่เป็นนักศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาช่วงชั้นปีที่ 1 – 4
- 1.8.4 บุคลากร หมายถึง ประชากรชายและหญิงที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี